

Rzepka, Jacek

"Rozmowy o Biblii", Anna Świderkówna, Warszawa 1993;
"Rozmowy o Biblii ciąg dalszy", Anna Świderkówna, Warszawa 1996 :
[recenzja]

Przegląd Historyczny 88/3-4, 585

1997

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

Anna Ś w i d e r k ó w n a, *Rozmowy o Biblii*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1993, s. 402, ilustracje, mapy, indeks.

Anna Ś w i d e r k ó w n a, *Rozmów o Biblii ciąg dalszy*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1996, s. 296, ilustracje, mapa, indeks.

Zarówno „Rozmowy o Biblii”, jak i „Rozmów o Biblii ciąg dalszy” Anny Świderkówny są poświęcone księgom Starego Testamentu. W pierwszej z książek autorka zajęła się głównie częściami Biblii powstałymi przed okresem niewoli babilońskiej, przede wszystkim zaś Pięcioksięgiem i Prorokami. W drugiej, wbrew wcześniejszej zapowiedzi przejścia do Nowego Testamentu, uczona nadal omawia księgi starotestamentowe. Głównym tematem „Rozmów o Biblii ciągu dalszego” jest „Biblia powygnaniowa”, w tym zarówno księgi uznawane za święte przez Żydów, jak i deuterokanoniczne. Obydwie książki skierowane są dla szerokiej publiczności, mają charakter popularnonaukowy. Wbrew tytułom nie są poświęcone jedynie interpretacji i wyjaśnianiu tekstów biblijnych. Znaczną część obu prac zajmuje przedstawienie realiów historycznych, w których powstawała Biblia. Widać to szczególnie w „Rozmów ... ciągu dalszym”; Świderkówna więcej uwagi poświęciła w nich światu, w którym powstała Biblia, bowiem w tej książce zajmuje się przede wszystkim księgami biblijnymi powstałymi w okresie uważanym za schyłkowy, późniejszy, a przez to gorzej znany przeciętnemu czytelnikowi.

W obu książkach sporo miejsca poświęciła autorka Biblii jako dziełu literackiemu; w większości opracowań popularnonaukowych poświęconych Pismu Świętemu jego literacki aspekt umykał uwadze autorów. Często za to piszący prace popularyzatorskie ulegali chęci udowodnienia istnienia bądź nieistnienia Boga i posługując się stylem mającym sprawić wrażenie obiektywności dążyli do realizacji swego celu. Świderkówna z kolei nie ukrywa, że jest osobą wierzącą, katoliczką, toteż obok przybliżenia poglądów na Biblię współczesnej nauki deklaruje przedstawienie w niektórych miejscach nieznaney powszechnie wykładni Kościoła katolickiego. Trzeba stwierdzić, że autorka pokazała, iż oba cele nie są ze sobą sprzeczne.

W obu książkach Świderkówna nie zaniedbała (mimo popularnego ich charakteru) udokumentowania swych wywodów zawsze zamieszczając odsyłacze do wykorzystywanych źródeł, nie wzięła jednak w przypisach wszystkich opracowań (co było zbędne w pracy popularnonaukowej). Korzystanie z „Rozmów” i ich ciągu dalszego ułatwiają indeksy miejsc cytowanych (zarówno z autorów starożytnych, jak i pisarzy nowożytnych) oraz bardzo solidnie sporządzone indeksy rzeczowe i imion własnych (tutaj zwane analitycznymi). Do obu książek dołączona została tablica chronologiczna oraz mapy. Widać też starania autorki włożone w dobór ilustracji, zebrała ona ciekawą i różnorodną ikonografię. „Rozmowy” i „Rozmów ... ciąg dalszy” stanowią udany przykład literatury popularyzującej dorobek naukowy; co zaś szczególnie cenne, autorka z taktem porusza się po obszarze tak drażliwym jak bibliistyka.

J.R.